

NÉPNEVELŐ

NEVELÉS- ÉS OKTATÁSÜGYI LAP

A MAGYARORSZÁGI LATIN ÉS GÖRÖG SZERTARTÁSÚ KATHOLIKUS NÉPOKTATÁSI INTÉZETEK SZÁMÁRA

Kiadja a **SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT** Budapesten.

Megjelenik minden vasárnap egyívnyi terjedelemben.

Megkapja e lapot minden kath. népoktatási intézet egy példányban ingyen.

Előfizetési ár: egész évre kor. 6.—.

Kéziratokat nem küldünk vissza.

Szerkesztőség és kiadóhivatal

BUDAPEST,

Szentkirályi-utca 28b. sz. a.

(SZENT-ISTVÁN-TÁRSULAT)

A hirdetések árszabálya:

A pályázati hirdetéseknek minden egyes szóért minden közlés után 6 fillér (3 krajczár) fizetendő.

Egyéb hirdetésekért:

egész oldal ... kor. 32.— negyed oldal ... kor. 8.—

fél oldal ... » 16.— nyolczad oldal » 4.—

A díjak előre becsüldendők a Szent-István-Társulathoz.

Az iskolai mulasztások és a nép.

Az összes tanügyi lapok majdnem minden évben legalább egyszer foglalkoznak a mulasztásokkal. Ez a körülmény is nyilvánvalóan igazolja, hogy a népiszkolai nevelésnek ez az egyik fontos ügye. Ezt hirdetem én is, mert amióta összeállítom évről-évre a statisztikai adatokat s benne a mulasztásokat is, megborzadok a mulasztások óriási nagyságától.

Valaki azt kérdezhetné, hogyan lehet annyira mulasztás, mikor népünk is fokról-fokra fejlődik, művelődik? Igen, ez igaz, azonban nem akarja a nép mégsem beismerni és megérteni, hogy az iskola nem különös kedvtelésből szorgalmazza a tankötelezettség szigorú alkalmazását, hanem a gyermek érdekében teszi azt, mert oly kincsek birtokába óhajítja őt juttatni, melyeket a rozsdá nem emész, rabló el nem vehet, tűz meg nem emészthet.

Mindezek dacára küzködni fog a népiszkola a mulasztásokkal mindaddig, míg az elemi népiszkolának az életben is érvényt nem szereztünk. Ezt úgy tartom elérhetőnek, ha bizonyos foglalkozási körökben, ahova a népiskolát végzett tanuló belép, megkivánjuk az elemi népiszkola VI. osztályának elvégzését. Így a munkakönyv, cselédigazolvány, főlzabradító levél a népiszkolai VI. osztályának sikeres elvégzéséről tanuskodó bizonyítvány fölmutatása nélkül kiadható ne legyen.

Ezen intézkedéssel szép hazánk pár évtized alatt a kultúra terén egyik legelső helyen fog állani nyugat népei között.

Ha szerény nézetem testet ölt, tanításunk és nevelésünk is könnyebb lesz, mert míg most a szülő közömbös az iskola iránt, akkor maga a szülő fog törekedni arra, hogy gyermeke elvégezze a VI. osztályt is; mert hisz enélkül nem lehet majd gyermeke még egyszerű cseléd sem, annál kevésbbé csász, avagy elüljáró, bírós legkevesbbé talán iparos. Ez esetben a szülő a

gyermekkel fog közösen tanulni, csakhogy buzdítsa gyermekét szorgalomra.

De azután a tanítóság tekintélye is emelkedni fog, amennyiben eddig sok esetben csak alkalmazottnak látta a nép a tanítót és azontul valódi népnevelőnek tekinti őt, akinek kezébe van letéve gyermekének — legdrágább kincsének — jövője, boldogsága.

S ha ez az intézkedés fogatosítottatnék, az átmeneti időben a felnőtteknek adassék mód arra, hogy a népiszkolai készültséget önszorgalomból megszerezhessék.

Rendeztessenek a felnőttek oktatására kurzusok. E tanfolyamok hallgatói azután az iskolai elnök vezetése alatt évenként kétszer vizsgáltnak. A vizsgálat eredményéről bizonyítvány állíttassék ki számukra, amely bizonyítvány miniszteri rendelet alapján a népiszkola egyes osztályainak megfelelő érvénnyel bírjon.

Ily intézkedéssel tartom megszüntethetőnek a nagymérvű iskolai mulasztásokat és így önthető buzdító erő a felnőttek lelkébe a továbbképzésre. És így bizvást remélhető, hogy az egyes községekben az olvasóköri és egyéb hasznos egyletek majd virágozni fognak.

Az analfabéták száma pedig szép hazánkban rövid pár év alatt a lehető legkisebb számra apad majd le s akkor értelme lesz, hogy minden egyes községben fölállíttassék a népkönyvtár, amiről legközelebb bővebben is elmondom nézetemet.

Bodajk.

László Loránt.

A számtanítás a nevelő-oktatás szolgálatában.

(Folytatás.)

Nálunk Gyertyánffy felszólítására Suppan irt az alaki fokozatok szerint kidolgozott leckéket a számtanítás köréből a «Néptanítók Lapja» 1880. és 1881. évfolyamaiban. Alaki fokozatai megegyeznek Rein elnevezéseivel.

Kívánatos volna, ha ezen valóban kiváló lecke-könyvekben is megjelenjenek s minden tanító könyvei közt helyett foglalnának. *Böngérfi*, a Moe-nik-Orbók-féle számológönyvekhez írt vezér-könyvében 4 fokozatot különböztet meg. Ezek: szemléltetés, képzet, fogalom és alkalmazás.¹

Összehasonlítva ezen fokozatokat egymással, láthatjuk, hogy *lényegükben* véve teljesen meg-egyeznek egymással.

A szemléltetés fontosságát a számtanításnál különösebben hangsúlyozni fölösleges volna. Hiszen ma már a szemléltetés tulszásairól is beszélnek. Azt hiszem azonban, legalább nálunk, annyira még nem vagyunk, de nem is kívánatos, hogy annyira jussunk. Ettől megóvni az alaki fokozatok, amelyek a szemlélet útján nyert képzetek elvonásáról és feldolgozásáról is gondoskodnak. Szemléltetés nélkül azonban tiszta szám-képzetek és számfogalmak megszerzéséről szó sem lehet, különösen az alsó fokon. A nagyobb számkörben a külső szemléletet a belső szemlélet, a gondolkodás, ill. következtetés váltja fel szükségképen. A szemléltetés fontosságát bizonyítják a gombamódra termő különféle számológépek is. Ezek között leginkább elterjedt az u. n. orosz számológép. Szükséges kellekei azonban, hogy oly magas legyen, hogy minden tanuló tisztán láthassa alsó tizes golyóit is; a golyók táblával legyenek elfödve, hogy a fölösleges golyók a tanulót ne zavarják; az üres tér, a golyókkal való műveletek végzésére legalább kétszer olyan széles legyen, mint a golyók által elfoglalt tér. A golyók maguk elég nagyok s kétféle színűek legyenek. A golyók elfödésére használt táblát esetleg négyzetes hálával is el lehetne látni. A négyzetes hálával ellátott táblára különösen az alsó osztályokban van szükségünk, ahol a számjegyek írására is kiváló figyelmet kell fordítani. Két egymás fölött levő négyzetbe írjuk a számokat. A 9-es és a 6-os 0-an kívül még egy négyzettel föl, ill. lefelé is terjeszkedik. Ugyanígy írják a tanuló a számokat négyzetes hálával ellátott táblácskájukra s később, már az első osztályban, számoló füzetekbe. Így szoktatjuk meg tanulóinkat a rendre is.

Az orosz számológépen kívül még sok más számológép és eszköz van forgalomban. Elvünk legyen inkább sokat és jól, mint sokfélén szemléltetni. «Non multa, sed multum.» A sokféle szemléltetési eszköz a tanuló figyelmét igen könnyen szétforgácsolhatja s így többet árthat,

¹ Ember K. «Módszertani jegyzetek» c. könyvében ezeket a fokozatokat írja elő: 1. Az alsófokú számtanításnál: 1. szemléltetés, 2. képzet, 3. a számfogalom, számkép elvonása, 4. alkalmazás. II. A számolási módok tanításához: A gyermek életkorából vett esetre vonatkozó példát veszünk fel a megértésre és a szabály kifejtésére. Fokozatok: 1. A példa megértése, 2. megítélése (a feltétel és kérdőtétel egybevetése, viszonyítás), 3. a példa kiszámítása, 4. a kiszámítás értelmezése, felelet a kérdőételre, 5. begyakorlás (a különböző számítási esetek, körülmények ismertetésével), 6. a szabály kifejtése (fokozatos kifejtő kérdések alapján), 7. Alkalmazás.

mint használ. Az alsó osztályokban igen jó szolgál-tatot tesznek azonban a számológépalkák, amelyek tizes csomókba is köthetők. Az ujjak kizárólagos használata ellen szól azon körülmény, hogy nem egyenlők s nem csoportosíthatók tetszés szerint. A szemléltetést az I. osztályban alkalmas módon támogatják a táblára írt vonások, számképek, amelyek a műveleteknek számokkal való ábrázolásához szolgálnak alkalmas átmenetül. A törtek szemléltetésére a számológépek alsó felén alkalmazott hengereket a tanulók nem látják s így azokat használatuk alkalmával le kell venni s külön bemutatni. Célszerűbb volna ezeket külön számológépen elhelyezni.

Kurtz S. számológépén golyók helyett kockákat alkalmazott, így ezek úgy az egész, mint a törtekkel való számolásra is alkalmasak. Kár, hogy ezen valóban praktikus számológép oly kevéssé van elterjedve. En legalább még eddig nem láttam használatban. *Tillich* számológészek-rénye is kockákat tartalmaz. Kockákat ott is célszerű kisegítőképen használni, ahol a közön-séges orosz számológép van használatban. 20–30 kockát igen olcsón készit minden asztalos. Tapasztalhattuk mindnyájan, hogy a tanuló ha pl. nyolc golyót kellene négy engyenlő részre osztania, azokat négyesével csoportosítja; négy rakásra rakni nyolc kockát a leggyöngébb tanuló is tud.

A mesterséges számológépen való szemléltetést a természeti tárgyakon való szemléltetés előz-z meg. A számológép golyóit úgy tekintjük, mint az ezekről elvont számképek megtestesítőit. Ezek tehát csak közvetítők legyenek a tárgyak és az ezekről elvont képzet és fogalmak között. A szemléltetés fokozatán a tanuló a tárgyakat, golyókat stb. számlálja s mondja: pl. 2 pad + 2 pad = 4 pad. 2 g. + 2 g. = 4 g. stb.

A képzet fokozatán a golyókat eltakarjuk s így emlékezetből: képzetekkel számolunk: 2 g. + 2 g. = 4 g. 2 alma + 2 alma = 4 alma stb. A fogalom fokozatán tiszta számokkal számolunk: pl. 2 + 2 = 4 stb.

Az alkalmazás fokozatán a tanultakat az alapul vett és más példákban alkalmazzuk.

Mielőtt a tanuló a példát kiszámítaná, jelölje a végzendő műveletet, pl. Az egyik padban van két téntatartó, a másikban is két téntatartó, hány téntatartó van a két padban összesen? Felelet: A két padban 2 tént. + 2 tént. van. 2 tént. + 2 tént. = 4 tént. A két padban összesen tehát 4 téntatartó van. Ha a tanítás alapjául egy példát veszünk fel, így járhatunk el a négy formális fokozat szerint: pl. Ha egy írón 2 fill.-be kerül; mennyibe kerül 3 írón? Felelet: 3 írón 3 × 2 fill.-be fog kerülni. 3 × 2 fill.? Szemléltetés 3 × 2 fill.; 3 × 2 fiú; 3 × 2 golyó stb. Képzet: Eltesszük a pénzt, helyükre küldjük a fiukat, eltesszük a golyókat stb. 3 × 2 fill. stb. Fogalom. 3 × 2 = 6. Alkalmazás. A feladat és utána hasonló feladatok önálló megfejtése.

Meilöztem a kidolgozott mintaleckéket, mert

ezeknek rendesen az a hibájuk, hogy «a sok fa miatt, nem látni az erdőt.»

Az alkalmazott példánál nyílik alkalmunk a számtant a többi tantárggyal, u. m. mértan, földrajz, történelem, természettan stb. hozni kapcsolatba; alkalmunk nyílik ezeknél a tanulókat az élet különböző viszonyaival megismertetni és azokra előkészíteni. Különösen a felsőbb osztályokban némileg már a tanulók jövő életpályájára is tekintettel lehetünk.

Suppan ugyancsak a felsőbb osztályok számára meghatározott, konkrét tárgyköröket ajánl a magyarázat kiinduló pontjául választani és a számtani szabályokat ezekből meríteni. Ilyen tárgykörök: a pénz, az időszámítás, a mértékek, a földrajzból vett feladatok, az adás-vevés, a területszámítás, a köbtartalom számítása, a gazdaság, az ipar, a munka, a jövedelem, az adó, a kölcsönzés stb.

Tárgykörök szerint rendezett példákat találunk dr. *Beke* számolókönyveiben is (egy. nyomda). Az ilyen példák megoldásával érjük el a számtanítás *tárgyi* célját; csak úgy fogják tanulóink a közeletben előforduló példákat könnyűséggel és ügyesen kiszámítani, ha az iskolában, vezetésünk mellett, ilyenekkel már foglalkoztak. *Ez által és az alaki fokozatok helyes felhasználásával nyílik alkalmunk a sokoldalú érdeklődést felkelteni; ezzel biztosítjuk azonban a számtanítás alaki és gyakorlati céljának elérését is.*

A számtanítás sikere azonban azt is megkívánja, hogy a tanulók a számolás elemeiben *tökéletes biztonságot szerezzenek*. Ezen kívánalom tenné szükségessé a tananyagnak, különösen az osztatlan iskolában, a legszükségesebbre való redukálását és helyesebb elrendezését. «Sem sokat, sem keveset, de épen eleget! Ez a tanítás titka», mondja dr. *Bihari*. A tanterv az I. osztályban az 1—30-ig terjedő számkör elvégzését engedi meg. Az új miniszteri tantervjavaslat 1—20-ig. Alaposan azonban ezt sem lehet elvégezni. *Reinek* az I. osztályban csak az 1—10 terjedő számkört, de ebből is csak az összeadást, kivonást és szétbontást kívánja felvenni. *Mocnik* az I. osztályban a 10—20 terjedő számkör elvégzését azért tartja szükségesnek, mert ezen körben lépnek fel először a tizesek és egyesek. Nézetem szerint is ezen követelménynek elég volna tére, ha az első osztályban a számkört 1—12-ig vennők fel. Ez volna az épen elég! Tudjuk mindnyájan, akik megpróbáltuk, hogy az 1—20-ig terjedő számkört az első osztályban a helyes módszertani elvek alkalmazásával elvégezni nem jut időnk. A 10-től 20-ig terjedő számokat legjobb esetben csak futólagosan vehetjük át. Futólagosan, ha azok mindegyikét külön-külön, Grube szellemében minden egyes szám körében az összes műveleteket s csak azután külön-külön e körben a négy alapműveletet — nem tárgyaljuk.¹ Erre

¹ L. Mocnik-Orbók: Számolókönyveit.

pedig, ha csak az 1—10 számokkal is mostohán elbánni nem akarunk, — nem jut időnk. *Gruberra* való hivatkozással azonban nem azt akartam mondani, hogy már az 1-nél kezdjük a négy (tulajdonképen hat: összeadás, kivonás, szétbontás, szorzás, mérés és osztás) alapművelet gyakorlását. Haladjunk először 5-ig s e számkörben az összeadást, kivonást, szétbontást és számképzést gyakoroljuk. 1—10-ig építeni fel a számkört, már a tanév első heteiben, igen elhamarkodott dolog. Ezzel sokat kívánnánk a gyengébbektől, akikre pedig épen a tanév első heteiben kell különös tekintettel lennünk. Ezen 1—5-ig terjedő «előgyakorlatok» szóbeliek és írásbeliek is. Írásbeliek azonban csak annyiban, amennyiben az átvett műveleteket vonásokkal ábrázoljuk az iskolatáblán, ahonnan azokat a tanulók lemásolják. A számjegyeket ezen előgyakorlatok után ismertetjük meg; a számolási jeleket ú. m.: + (meg) — (kevesebb), — az már e fokon is begyakorolhatjuk. Azután térünk át az 5—10. terjedő számok képzésére. Ha a számkört így fölépítettük, megkezdjük az egyes számoknak minden oldalú tárgyalását. A szorzást és az osztást legcélszerűbben a 4-nél vagy a 6-nál kezdhetjük meg, mert a tanuló könnyebben fogja föl a 2×2 -t, mint az 1×2 -t. A műveleteknek vonásokkal való ábrázolását még egy ideig a számjegyekkel való ábrázolás mellett is megtartjuk. A tanuló a vonásokat kénytelen megismélni, ami által nem csak a számlálásban, hanem a számolásban is nagyobb önállóságra tesz szert. A vonásokkal ábrázolt műveleteket számokkal is leírja és viszont.

A II. osztályban először is az I. osztály tananyagát kell alaposan átismételni. Ezen ismétlést nem 10-nél sem 20-nál, hanem 1-nél kezdjük, azzal a különbséggel, hogy 10-ig gyorsabban fogunk haladhatni. Erre a 10-től 20-ig terjedő számkört ismertetjük meg. A 10—20. menő számok képzése után először a 10-en *felül* terjedő számkörben gyakoroljuk az összeadást és kivonást s csak azután megyünk át a 11-re, s így tovább minden egyes szám körében gyakoroljuk a 4 illetve 6. alap műveletet. Az 1—20. terjedő számkör begyakorlására legalább három hónapot szánjunk. Hogy az 1—10. terjedő számkör után nem térünk át a 100. terjedő számkör ismertetésére, amint az természetesebbnek látszanék, annak okát abban a nehézségben találjuk, amelyet az ezen számkörben föllépő tizesek és egyesek okoznak. Ezt kell leküzdenünk, mielőtt tovább haladunk. Meg kell szoktatnunk a tanulókat a *tizeshez* való számolásra. Ezzel megóvjuk a gépiességtől s hozzászoktatjuk a logikus gondolkodáshoz. P. $8 + 3 = ?$ Az összeget nem szabad a tanulóknak egyszerre megmondania. Mondja meg először $8 + 2 = 10$, azután $10 + 1 = 11$. Először 2-tőt adunk a 8-hoz, hogy tizesünk legyen, a tizhez azután meg 1—1 számlálunk. $16 - 8$. Először 6-t vesszünk el a 16-ból, hogy *tizesünk* maradjon, a tizből azután még

2-t. Miért? Mert $8 = 6 + 2$. Itt látjuk a szétbontás alkalmazását.

Ha valahol igaz, úgy a számtannál kétszeresen igaz a közmondás: «Lassan járj, tovább érsz». A «gyors» számolásnak is megvan a helye: de ezt inkább csak éienkítésül és a nemes versengés fölkeltésére használjuk, akkor is csak a jól begyakorolt számkörben. A 20-as számkör kellő begyakorlása után először a tiszta tizesek sorát ismertetjük meg 100-ig. Ez a keret, amely kitöltésre vár! Ezután tizesről tizesre haladva, minden tizes körében begyakoroljuk mind a 4 alapműveletet A törtekkel való számolást is előkészíthetjük némileg, kapcsolatban a tulajdonképeni osztással. Ha pl. 21-nek és 1-nek, 2-nek a harmadrészét már kiszámítottuk, könnyen fogjuk a 12-nek és 23-nak is kiszámítani a harmadrészét. A 20-nál különösen a 2-vel, 30-nál a 3-mal, 40-nél a 4-gyel stb. való számolásra fektessük a fősúlyt. Így haladva 100-ig, az egyszéregy összes számsorait begyakoroltuk.¹

A mértékre és pénznemekre már az első osztálytól kezdve is tekintettel lehetünk, amennyiben a számkört meg nem haladják.

Az írásbeli számolás még e fokon, sőt javarészből még a III. osztályban is a szóbeli számolásnak pusztán ábrázolásából álljon. Semmi esetre sem szabad itt még a gyermekeket a tulajdonképeni írásbeli számolás módjával megismertetni, mert a tanulók igen könnyen hozzászoknak gondolkozásukat ezen kevésbé igénybevevő módhoz s a szóbeli számolásnál is a leírt számokra s nem a mennyiségre gondolnak. Pl. 8×12 . Ezt nem így fogják számítani: $8 \times 10 = 80$, $8 \times 2 = 16$, $80 + 16 = 96$; hanem: $8 \times 2 = 16$, marad 1, $8 \times 1 = 8 + 1 = 9$ stb. Ezen utóbbi mód, még később sem helyeselhető, mert akkor is meg kell nevezniök az egyeseket, tizedeket stb. Tény azonban, hogy ha így számoltatunk, «ez nem fejbéli számolás, ez csak céltalanul megnehezített írásbeli számolás, mellyel biztos eredményhez legtöbbször nem juthatni». (Kehr-Gyergyánffy: Tanító az iskolában.)

A 100-ig terjedő számkör alapos begyakorlása azonban még e fokon alig vihető keresztül. Azért kívánja Hartmann,² hogy a 100-as számkör tárgyalása képezze a III. osztály tananyagát is. A II. osztály tananyagát képezné e számkörben főleg az összeadás és kivonás; a szorzás csak annyiban, amennyiben az 1—10-ig terjedő alapszámok tizszeresét meg nem haladja. A III. osztály tananyagát képezné azután, alkalmas tárgykörök tekintetbe vétele mellett, főleg a szorzás és osztás begyakorlása az alapszámok tizszeresén is felül és az egész számokon kívül

¹ Ezt a tanmenetet találjuk Mocnik könyveiben, amelyek különösen a számtantantítás alaki célját tekintve még ma is túlszárnyalják a hasonló szakkönyvecskék igen nagy részét.

² Rein: Enciklopaedisches Handbuch, «Rechnenunterricht» című értekezésében.

$\frac{1}{2}, \frac{1}{3}, \frac{1}{4}, \frac{1}{5}, \frac{1}{6}, \frac{1}{7}, \frac{1}{8}, \frac{1}{9}, \frac{1}{10}$ részek számítása. Ezen beosztás, ha tekintetbe vesszük az 1—100-ig terjedő számkör alapvető fontosságát s különösen azon körülményt, hogy a népiskolai növendékek közül a legtöbben, épen a számtan tananyagát nem képesek megemészteni s azért jutnak aránylag oly kevesen a felsőbb osztályokba, mindenesetre megszívlelendő volna. Ennek illusztrálásául legyen szabad egy tanácskozmányra hívnom föl az érdeklődők figyelmét, amely Budapesten a minisztérium és a főváros kiküldöttjei közt 1880. évi augusztus hó 9-én tartott meg. E tanácskozmánynak tárgyát, a «Néptanítók Lapja» XIII. évf. 15. számában közölt tudósítás szerint, több iskolaügyi kérdés megvitatása képezte. E kérdések közt legelső volt ezen tudósítás szerint a történelem és alkotmánytani ismereteknek mely osztályokban s miként való tanítása. «A vallás- és közoktatásügyi miniszternek ugyanis tudomására jutott, hogy a fővárosban 5. és 6. osztályok úgyszólván nem léteznek, így ezen ismereteket, amelyekre épen a fővárosban van nagy szükség, hol a legkülönfelebb faji, nyelvi, vallási különbség áll fenn, nagyon is elkél az együvé, egyszemzet fiaivá forrasztókapocs». Ezen a bajon nem tudtak segíteni, «mert a 3. és 4. osztályoknak annyi a tanulni valója, hogy ez osztályokat jobban terhelni veszélyes lenne». «Elhatározták tehát, hogy az 5. és 6. osztályokat fokozatosan szaporítani fogják, bár a főváros kiküldöttjei kijelentették, hogy azért nincsenek 5. és 6. osztályok, mert nincsenek oly növendékek, akik azokba járjanak».

Pozsony.

(Folytatjuk.)

Uxa László.

HIVATALOS KÖZLÉSEK.

A magyar nemzeti cimernek, illetve a nemzeti himnus hangjegyzett szövegének az iskolákban kifüggesztése. Kivonat a beszercebányai egyházmegye f. évi VI. körleveléből. Tudomás és műhelytartás végett értesítem az iskolászeket, hogy az 1907. évi 27. t. c. 17. §-ában megállapított nemzeti jelvények közzül a «magyar nemzet cimere» s a nemzeti himnus hangjegyzett szövegét föltüntető falitábla már elkészülvén: a nagymélt. m. kir. Vallás- és Közokt. Miniszter úr f. évi 20164. sz. a. intézkedett aziránt, hogy a nemzeti cimere az összes iskolák részére, a himnus táblája pedig államilag segélyezett osztatlan iskoláink, illetve az államsegély s osztott iskolák V. és VI. osztálya számára az illetve kir. tanfelügyelőségek útján szétküldessék. Ehhez és a hivatolt t. c. végrehajtása tárgyában kibocsátott 76000/907. számú miniszteri Utasítás 39. §-ához képest utasítom az iskolaigazgató lelkész urakat, gondoskodjanak arról, hogy úgy a nemzeti himnus, valamint a cimere is az iskolai termekben szembetűnő helyen és pedig oly módon függesztessék ki, hogy a nemzeti cimere mindenütt, lehetőleg a himnus-tábla fölött, nyerjen elhelyezést. Garamszentkereszt, 1908. márc. 18.

EGYESÜLETI ÉLET.

Meghívó. A maroskerületi róm. kath. tanító-egylet 1908. év április 23-án, Nyárad-Remetén, a róm. kath. iskolában tartja tavaszi vándorgyűlését egybekapcsolva

közgyűléssel, melyre az egylet tagjait és tanúgy barátait tisztelettel meghívja az Elnökség. D. e. fel 9 órakor szentmise «Veni Sancte»-val. A vándorgyűlés tárgysorozatának főbb pontjai: Gyakorlati tanítást tart: *Talics Jenő, Bodó János és Szánthó Margit*. Elnöki megnyitó. Főolvas: *P. Forika Adrián*. A szövetkezetekről értekezletet tart: *Szabó György*. Szavalt: *Király Ferenc*. Művészetről előadást tart: *Molnár Lázár*. A gyakorlati tanítások méltatása. Indítványok. Kelt Nyárad-Remetén, 1908. március 27-én. A közgyűlés tárgysorozata: Elnöki megnyitó. Pénztári számadás megvizsgálása, a felmentvény megadása. Jelentés a könyvtár állásáról. Tisztújítás. Indítványok. Marosvásárhelyt, 1908. március 27. *Karácson Márton* tiszteletbeli elnök. *Osváth Miklós* főjegyző.

IRODALOM.

Gyógypedagógia. Hányszor megtörténik a vidéken, hogy azok a szerencsétlen szülők, akiknek vak, siketnéma, hülye vagy beszédhibás gyermekük van, utbagazításért, tanácsért, segítségért fordulnak tanítójukhoz. S mily megfizethetetlen jóságot gyakorol az a tanító, aki ezeken a minden részvétre érdemes szerencsétleneken tudásával és tájékozottságával segítve, természeti hibájukat, amennyire lehet, kikorrigálva, nehéz életsorsukat, ha csak egy kissé is, megkönnyíti. Bizony rendkívül fontos és szükséges, hogy a gyógypedagógiáról helyes és kellő ismeretekkel bírjon az a néptanító, aki vidékszerte legtöbb esetben az egyetlen fórum, hova a szülők illyirányú ügyeikben fordulhatnak. Ez az intenció vezérelte a *Tanítók Évkönyvének* szerkesztőjét, mikor a gyógypedagógia hazai szaktekintélyeit megkereste, hogy e tárgykörbe vágó közleményeikben ismertessék meg a tanítósággal e téren való teendőiket. *Herodek Károly*, a budapesti m. kir. állami orsz. vakok-intézetének agilis igazgatója, a *vakokról* írta meg jeles tanulmányát. *Medgyesi János*, a siketnémák intézetének tanára. *A néptanító tudnivalói a siketnémákról* címen értekezik széles és alapos szakismerettel és *Horváth E. János* székesfehérvári tanító, az ismert író, a *beszédhibásokról* mondja el éles megfigyelésen alapuló tapasztalatait. Mindhárom cikk annyi szeretettel és oly behatóan foglalkozik tárgyával, hogy a tanítóság érdeklődését, rokonszenvét és szeretetteljes tevékenységet bizonyára fel fogja kelteni.

A *Zenelap* legújabb számában (XXII. évf., 9. szám) Ságth József, a lap fel. szerkesztője bemutatja Szerdahelyi János tanítónak ama nevezetes találmányát, mely a húros hangszerek húrjainak megeresztését gátolja. A «Zenelap» iránycikkjei, ismeretterjesztő tanulmányai, kritikai szemléi, újdonságai mind-mind zenei kulturánk fejlesztését célozzák. Ajánljuk a «Zenelap»-ot olvasóink figyelmébe. Előfizetési ára: egész évre 8 kor., fél évre 4 kor. Az előfizetési pénzek legszélszerűbben postautalványlapon a «Zenelap» kiadóhivatala címére Budapestre, VIII. ker., Baross-utca 57. küldendők.

VEGYESEK.

Katholikus női társadalmi tanfolyam. A Szent-István-Társulat disztermében március 23—8 az Országos Katholikus Nővédő Egyesület társadalmi tanfolyamát tartott. Örvendetes érdeklődés volt tapasztalható a fontos társadalmi kérdések iránt, melyeket a kurzus folyamán hivatott egyének adtak elő. Igen nagy számmal jelentek meg az érdeklődő hölgyek, kik között ott volt az arisztokráciának több tagja is. *Szentiványi Károly* igazgató nyitotta meg a kurzust. Bevezető szavaiban rámutatott arra, hogy sokan megmosolyogják még azt, ha a nők is részt kérnek a komoly szociális munkában. Ezzel a felfogással szembe kell szállni. A haladás új ösvényein is Krisztus szellemében kell munkálkodni. Az altruizmus lényegét fejtegeti. A társa-

dalom főmozgató ereje az isteni szeretet, mely Krisztus keresztjéről sugárzik alá. A szeretet munkájából első sorban a nőknek kell résztvenni, de nem a feminista elvek szerint, hanem a nőiesség teljes fentartásával. Rámutat arra, hogy a szeretet minő műveit végezték az egyházban a nők. Lelkes felszólítást intéz a jelen levőkhez, hogy vegyenek részt a nővédelem és általában a katolikus szociális akció nagy művében. A meleghangú szavakat nagy tetszés fogadta. Majd *Andor György* tartotta meg a kurzus első előadását a *nővédelemről*. A liberalizmus idézte föl pusztító hatásaival, társadalmat bomlasztó tanaival a modern társadalmi bajokat, köztük a nőkérdést is, midőn a nőt a gazdasági erők szabad játékává tette. A nő nőiességének elvesztése fenyeget ily módon egyre imminensbben. Pedig a nőiesség ápolása és oltalma a társadalmi jólét egyik főtényezője. Ezért az ezt megakadályozni hivatott nővédelmet az államnak is kötelessége felkarolni. Első sorban a munkásnők fizikumának oltalmazásában a munkásnővédő törvények révén. Ezeknek előkészítése már a társadalmi nővédelmi akció dolga. A társadalmi akció azonban ezzel még nem érhet véget. Annak köre sokkal tágabb: nemcsak a fizikumra terjed ki figyelmünk, hanem az erkölcsi momentumokra. Az iskolától kezdve kíséri a katolikus nővédelem a nőt, mindenkor első sorban hitét erősítve, hogy így nőiességét erősítse. A hitélet ápolása nélkül nem tud katolikus nővédelmi akciót elképzelni, még a gazdasági szervezetekben sem. Részletesen foglalkozik ezután a munkásnők és cselédek védelmének kérdéseivel. Különösen azokkal a törekvésekkel, melyek a háziasság emelésére szolgálnak. *Rámutat arra, hogy a katolikus nővédelmet ki kell terjesztenünk a szellemi munkával foglalkozó nőkre.* A nővédelemnek nem lehet célja, hogy a nőket a szellemi pályákról leszorítsa, csak az, hogy az erkölcsüket, kedélyüket és hitét fenyegető veszélyektől mentesítse. *Foglalkozik a Szent Margit Kollegium áldásos működésével.* Végül a nővédelem egyik főfeladata a nőiességet a nők egy része, a modern feministák ellen megvédeni és ellene szegezni az igazi, a keresztény feminizmust. *Ajánlja a katolikus tanítónőknek egyesületbe való tömörülését.* A nővédelem munkájában ne tekintsük csekély eszközeinket, mert azok által az isteni szeretet működik. A lelkek megmentésére irányuló munkában pedig a legkisebb eredmény is meg kell elégednünk. A munkában való buzgó részvételre kéri fel a jelenlevőket. (Folytatjuk.)

A szociális tanfolyam. A Magyar Gazdaszövetség szociális tanfolyamot rendezett. Érdekes és tanulságos előadások közt *Bernát István Franciaország erkölcsi és szociális helyzetével* foglalkozott, utalt a többek közt arra, hogy a jakobinizmus kivesszenné a hilt törekvései újból nagy erővel nyilvánulnak és kockára teszik e szép ország fejlődését. A mélyebben látók ez iránt tisztában voltak. Hivatkozik *Renanra*, akinek véleménye szerint, mikor a franciák királyukat lefejezték, saját fejüket ütötték le. *Treitschker*, ki a francia-német háborút megelőzőleg hangoztatta az erkölcsi újjáteremtés szükségét. *Eitöösre*, aki a harmincas években észrevette a romlásnak azóta megszaporodott jelenségeit. *Ezután átér arra, hogy mióta a kormány és törvényhozás többsége nyíltan a vallásnak és kereszténységnek ellenszeregő, milyen jelenségek mutatkoznak Franciaország közéletében.* El nem fogult es nagyon hazafias írókra, mint *Rostand*, alapítja azt a meggyőződését, mely szerint annak az erkölcsi emelkedésnek, melyet a vezető franciák az úgynevezett erkölcsi egységtől, s a francia léleknek a babonától, a miszticizmus nyugtatól való megszabadításától reméltek, most már mutatkoznia kellene. Ehelyett az ellenkező következett el, a büntettek, különösen az ifjú bűnösöl büntetési sokszorosodnak, szaporodnak és oly sötétséget mutatnak, mint előbb soha. Egyes nagy városok polgármesterei, mint *Marseille*-é, kétségbeesve kiáltanak föl, hogy a bűn csapatai erősebbek, mint a rendnek és törvénynek őrei. Franciaország erkölcsileg hanyatlak, politikailag gyöngül és ami legfájdalmasabbban érinti a milliókat, gazdaságilag sem emelkedik oly mértékben, mint valaha. *A környező or-*

szégek túlezárnyalják, nagy tehetségei ritkúinak, sőt károsnak, mintha valóra válnék Carrier-nak, a Terror véres alakjának mondása, inkább temetővé tesszük Franciaországot, de a magunkéval ellenkező nézeteket nem tűrünk.

Jótekonny adomány. *Lessenyey* Ferenc dr. praelátus-kanonok, egyházmegyei tanfelügyelő a szatmári róm. kath. püspöki fő-népiskola részére jutalomkönyvek beszerzésére 50 koronát: jó viseletű és szorgalmas tanulók megjutalmazására 5 db 10 koronás aranyat, összesen 100 koronát adományozott.

Siketnémák fölvetetele A siketnémák nyolc évfolyamú budapesti áll. intézetébe vallásra, nemre és nemzetiségre való tekintet nélkül fölvetetnek a *tanulásra alkalmas* siketnéma, továbbá a részleges hallással bíró, valamint az előrehaladottabb korban megsiketült s még némi beszédmaradvánnyal rendelkező gyermekek. A fölvetél díjtalanul történik, sőt mellánylást érdemlő esetekben az intézet részéről *eltartási segély* nyújtásával tétetik lehetővé. Az érdeklődőknek közelebbi tájékoztatást és fölveteli nyomtatványokat díjtalanul küld *Kliss Lajos* igazgató Budapest, VIII. Mosonyi-utca 8. sz.

A tan. egyleteket értesitem, hogy ezentúl — egész közeléken kivül — gyűlésekre nem járok az utókölség felajánlása mellett sem. Kevés tanító lehet, aki magától rá nem jönne a váltómódszerre, ha azt az I. osztályban kezdi. Csakis képezdekben vállalkozom módszertani előadásokra, ha I. egész héten napi két különórát biztosítanak, és pedig 2. együtt az összes osztályoknak. Dr. *Jen. Nagykörös.*

Szerkesztői üzenetek.

K. S. Az érvényben levő rendszabály a kérdezett ügyre nézve nem intézkedik, azonban az új szabályzat javaslata erről is gondoskodik. — **G. K.** Meg ez évben behívják kiképző gyakorlatra. — **T. E.** Megsürgetjük. — **K. N.** Az 1907. évi XXVII. t. c. 11. §-sa értelmében a kántori és tanítói fizetés együttesen tanítói fizetésnek veendő és így a nyugdíj jogosultság megállapításánál ezen együttes fizetés veendő alapul. Kérlem, hogy előbb nyugdíjjogosultságának ezen összegben való megállapítását. A kérvény a miniszterhez intézendő. Melléklet: díjlevél és működési bizonyítvány. A kérvényt az iskolaszéki elnök úr hivatalból terjeszti be a kir. tanfelügyelőséghez. — **M. V.** Levélben feleltünk. — **N. A.** Elküldetjük. — **P. Gy.** Folyamodjanak az Országos Magyar Katolikus Iskolaegyesülethez (Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28.) évi segélyért. — **D. A.** Hasonló közleményeket készséggel szövegesszük. — **O. A.** Forduljon a *Magyar Tanítók Országos Takarékos és Hitelszövetkezetéhez* Budapest, VIII. József-körút 8. — **V. L. 1.** A hitközségi iskolaadó az állami egyenes adó után vehető ki. 5%-nál magasabb adó is kivethető. 2. Az 1907. évi XXVII. t. c. 21. §-sa világosan ezeket mondja: »Ha az állam valamely községi vagy hittelekezeti iskolai tanító *alapfizetésének* kiegészítéséhez 200 koronát meghaladó államsegéllyel járul, a tanító alkalmazása a vallás- és közoktatásügyi miniszter jóváhagyásától függ.« Tehát határozottan *alapfizetéséről* szól s így a korpótlék kiegészítésére kért összeg a tanító alkalmaztatásánál a miniszteri jóváhagyást nem írja elő. A 23. §. azonban a fegyelmi eljárásnál már különbséget nem tesz az alapfizetéshez vagy a korpótlékre adott államsegélyt illetőleg. Ezt így értjük: X. község oly tanítót választ, kinek kellő korpótlékát az állam adja meg; mert a fentartó az alapfizetést biztosítja, ez esetben a 400 koronát kitevő korpótlékre a törvény rendelkezése nem vonatkozhatik. 3. A kath. népoktatási intézetek szervezeti szabályzatának javaslatát a nagymélt püspöki kar még nem erősítette meg, ennél fogva a régi szabályzat intézkedései vannak érvényben. — **K. B.** Kérjen eljárásához utasítást az illetékes egyházi főtanfelügyelőségtől. — **Sz. O.** Levélben feleltünk. — **T. E.** Szép sikert kívánunk. Vállalkozása csak hasznára lehet a nevelésügynek. — **Sz. F.** Készséggel közzétettük. **E. F.** A régi rendtartási szabályzat nem határozta meg a szünetet. Rendes szokás szerint a nagyhéten kétfő,

kedd, szerda még szorgalmi idő, amennyiben e napokon szentgyakorlatokat végeznek a tanulók. A szünet husvét utáni keddig bezárólag tart. — **Sz. V. Turán.** Kérjen véleményt az egyházi főtanfelügyelőségtől. Eset van arra, hogy akadályt nem képez. — **P. N.** Levélben feleltünk. — **M. J.** A rendszabályunk nem ad utasítást. Az új még nincs jóváhagyva. — **D. A.** Intézkedtünk. — **A. G.** Az államsegély elintézését igen nehéz megsüregelni, mert előbb a közigazgatási bizottság bírálja felül és ott gyakran meglehetősen lassúsággal intézik az ügyet.

Felelős szerkesztő: **Ember Karoly.**

Kérem! Zavarok és késedelmek elkerülése végett, minden hirdetésre vonatkozó levelet a kiadóhivatal címére — nem szerkesztőség — kérünk küldeni.

PÁLYÁZATOK.

Esztergomi érseki megye.

A medvei róm. kath. tanítói állásra pályázat hirdetik. Javadalma: 800 kor. Az 1000 koronáig való kiegészítés folyamathoz van. Egyszobás lakás fűtéssel. Kérvények *április 16-ig* főtiszt. *Ekker József* plébános úrhoz Ballouyba (Győr m.) küldendők. Személyes megjelenés kívántatik. *Janik Ernő* kántortanító. 113 1—1

Nyitrajablonic róm. kath. iskolaszéke a tanév végéig helyettes tanítót keres azonnali belépésre, havi 70 korona fizetéssel. Oklevél nem szükséges. *Iskolaszék.* 112 1—1

Egri érseki megye.

Rakvác Rezső állami tanítói kineveztetvén, a **tiszababolnai** róm. kath. kántortanítói állás elnyerésére pályázat hirdetik. Javadalma: 27 kat. hold 374 öl föld. Részletezve: 16 h. 654 öl szántó, 7 h. 1265 öl réti föld, amelyből 3 h. már föl van törve. 556 öl legelő, 1 h. 745 öl erdő, amelyből minden ötödik évben 2 öl a község által kiszolgáltatandó fajrandóság kiegészítéséül kivágatik, 837 öl részben megújítandó szőlő, 646 öl házikert, 470 öl udvar. A kántortanító által kijelölt öt kat. holdat tartoznak a hivatás évenként kétszer megszántani és róla a termést behozdam. A földek után járó mindennemű adót a kántortanító fizeti. Féltelek föld után járó aránylagos legelőilletmény. Párber: páronként 1 vécó rozs (körülbelül 30—40 köböl) és 40 fillér. Stóla 150—200 kor. Alapítványi misék után 13 kor. 02 fillér. Készpénz a községi pénztárból 200 kor. Deputátum: 4 kocsi széna, 4 öl juhafa, 4 kor. 80 fillér vajpénz. Lakás: 2 szoba, konyha, kamra, pince, istálló, kocsiszín, tyúkól. Esetleges fizetékiegészítés kérelmezve lesz. A megválasztandónak kötelessége lesz az összes kántori és tanítói teendőket (most az osztatlan I—VI. osztályban, később az iskolaszék határozata szerint) személyesen végezni, akadályoztatás esetén a saját költségén helyettesítők gondoskodni, az iskolás gyermekeket a templomba és körmenetekre vezetni, reájok felügyelni, az ismétlő iskolásokat hetenként kétszer oktatni, az iskolai számadás elkészítésében s iskolai hivatalos dolgokban a lelkészek segédkezni, ősszel kétévben a tanyákra párberszedés végett ki-menni, a kisebb javításokat saját költségén eszközölni, a földeket jókarban tartani s okszerűleg használni. Csakis igazi hivatással bíró, állandóságot kedvelő s lehetőleg oly okleveles kántortanítók pályázzanak, akik maguk gazdálkodhatnak. Semmiféle költség sem térítetik meg. Vasúti állomások: Tiszafüred, Mezőcsát, Mezőkövesd, Keresztesnyárad. Előleges jelentkezés fölösleges, mert az iskolaszéknek külön választottja nincs; oklevél és működési bizonyítványok a döntők, melyek a nőt-lenségi vagy esketési bizonyítvánnyal együtt ápr. 23-ig

nyújtandók be. Énekpróba és választás *április 28-án*, d. e. 10 órakor. Az állás azonnal elfoglalandó. Tiszabábolna (u. p. Ároktő, Borsod m.). *Babik József*, iskola-
széki egyh. elnök. 114 1-1

Pécsi egyházmegye.

A bátaszéki róm. kath. kántori állomásra pályázat hirdették. Jövedelme: 1. Szabad lakás, mely áll négy szobából és a szükséges mellékhelyiségekből. 2. A hitközség pénztárából évi 1200 kor., előleges havi részletekben. 3. Stóla és misedíjak címén kb. 400 kor. 4. Bucsúztatók címén kb. 400 kor. (Ezen tétel a kántortól is függ) A hitközség most tesz lépéseket aziránt, hogy a készpénzfizetés (1200 kor.) erejéig a megválasztandó kántor számára nyugdíjat biztosítson. Kötelessége: 1. A bátaszéki plébánia területén a megállapított rendben német és magyar nyelven a közegyházi és a helyi szokások és szükségletek szerint a rendes és rendkívüli isteni tiszteleteken a kántori teendőket végezni. 2. A tanuló ifjúságot az egyházi énekekre oktatni. Pályázati határidő f. é. *május 3.* Próbaének és orgonálás a helybeli plébániatemplomban megkívántatik. A folyamodványok a *bátaszéki* (Tolna vm.) *róm. kath. plébániakuratóriához* küldendők. *Romáisz Ferenc*, plébános, hitközségi elnök. 111 1-1

Államsegély-kérvény és mellékletei.

Utmutató a fizetés kiegészítési és korpótlék államsegély kérvényezéséhez, kérvénymintákkal és mellékleti űrlapokkal 2 korona

Tananyagbeosztási nyomtatvány

az évi tannemzetnek a róm. kath. vagy bármelyik Tanterv alapján tantárgyak és osztályok vagy osztályok és tantárgyak szerint külön lapokon.

Részletes Tanterv-nyomtatvány

az együttes osztályok tananyagának ugyanazon lapon való feldolgozására szolgáló füzetekben a 6. vagy 5. együttes oszt. számára 2 K. 4. oszt. 1-80 K. 3. oszt. 1-60 K. 2. oszt. 1-40 K. 1. oszt. sz. 1 K előleges beküldése mellett megrendelhető.

Gyerkos Mihály igazg.-tanítónál Székelyudvarhely

712

Szőlőoltványok:

hiányok pótlására 2 éves dús gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 frt. Telepítésre gyökeres zöldoltvány ezre 80 frt. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 forint.

Fásoltványok:

Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépségihával, eredési biztosítással ezre 45 frt. Mind Riparia Portalisra oltra a következő fajokban: **Fehér borfajok:** Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sárféher, Mézesfehér, Ezerjó, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok, Harslevelű, Sauvignon, Bánáti Rizling. **Vörös borfajok:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramoa. **Csemegefajok:** Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Chasselas, Ezre-éves, Muskotályok stb. Sima Rip. Port. I. oszt. 10 frt, sima Rip. Port II. oszt. 5 frt, gyökeres Rip. Port. I. oszt. 16 frt, gyökeres Rip. Port. II. oszt. 10 frt, gyökeres 2 éves gyökerű 18 frt. **Hazai nemes vesszők** sima 10 K, gyökeres 30 K a fenti fajokból. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. Tavaszi szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár negyedrészt kérem beküldeni. **Hegyi bor:** Siller, fehér 50 korona, vörös 60 korona.

SZÉKELY I. JÓZSEF
Gyöngyös, Szent-Urban-Templom.

695 13-20

Orgona-harmoniumokat

mindkét rendszer szerint legolcsóbban szállít

PAJKR REZSŐ ÉS TSA

Budapest, X., Delej-utca 11/B (Tisztviselőtelep.)

Pedális harmoniumok mindkét rendszer szerint és minden nagyságban pontos orgona-méretekkel templomok, szemináriumok részére és mint gyakorló orgonák. Bérmentes szállítás az utolsó vasúti állomásra. Tanulóknak s lelkészeknek különös szavalékengedmény. Árjegyzék ingyen és bérmentve. Részletfizetés engedélyezve. 796

Csak kollegák kaphatják kedvezményes árban

a következő nagyhatalú egyházi zeneműveket, amelyek kivételosen alkalmasak kántorválasztási próbaének-lésen, ünnepélyes miséken és egyházas jellegű koncerteken:

Miatyánk-Üdvözlégy	K 1.
Hazaifas Mária-dalok. I. füz. 2. — K, II. füzet	2.
Mária-dalok. I. füzet	1.
Asszonyunk szűz Mária. Mária-dalok. II. füzet	1.
Hazánk Nagymasszonya. Mária-dalok. III. füzet	2.
Köszöntsük Máriát. Mária-dalok. IV. füzet	1.
Ave Maria. Mária-dalok. V. füzet	2.
Immaculata. Mária-dalok. VI. füzet	1.
Magyar Dallamos Ünnepi Praeludiumok az összes hangnemekből. Függelékkel	4.
Dudajáték. (C dur)	—,60

Megrendelhetők, — a pénz előzetes beküldése mellett bérmentve — a szerző kollégák címen: **KONTOR ELEK, BUDAPEST, VII., Thököly-ut 42. sz. II. em. 6. ajtó.** — Kisebbség összeg bélyegben is küldhető. 472

Elismert csak elsőrangú műremek a valódi

ZIMMERMANN-féle

HARMONIUMOK

házi, iskolai és templomi célokra.

Tanároknak részletfizetésre megegyezés szerint.

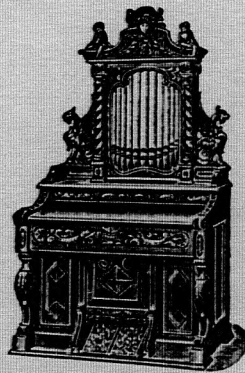
Nagyon ajánlatos különlegesség:

ZIMMERMANN-féle iskolaharmoniumok 170, 190 és 220 K.

Képviselet Ausztria-Magyarország részére:

HÖRL NÁNDOR POZSONY. Ventur-utca 24.

Képes árjegyzék ingyen.

Ujdonság! 456 Ujdonság!

Pianino „Continental“

teljes zongorahanggal; elegáns elsőrendű Salon-Pianinot 560 koronáért

Csak a fenti cégnél kapható. Prospektus ingyen.

A Szent-István-Társulat kiadásában megjelent imakönyvek.

Felnőttek számára:

	Korona		Korona
A keresztény apa. Modern társadalmunkban. Gondolatok keresztény apák számára. Imádságos könyvvel. Irta <i>Egger Agoston</i> . Fordította egy szatmármegyei aldozópap. Vászonszövetben	2.	<i>Habnekamp György</i> . Szép színes képvel, finom papíron, szép egész vászonkötésben	1.—
Börkötésben vörösmetszéssel	3.20	Gömbölyített sarkú egész vászonkötésben	1.50
Börkötésben aranymetszéssel	4.	Imák és elmélkedések. Összeállította <i>Flavigny grófnő</i> . — Magyarra átdolgozta <i>Gubicza István</i> . — I—II. rész egybekötve vászonkötésben	4.—
Chagrinbörkötésben	6.	Chagrinbörkötésben	6.—
Longre börkötésben	9.	Borjúbörkötésben	10.—
Párnázott finom börkötés, festett díszítéssel	10.	Imák és intelmek a magyar kath. hadiak számára. Szent László képével. Irta <i>Molnár Vid Bertalan</i> . Kötve	—20
Écrasse börkötésben	10.	Imakönyv. Irta <i>Demény Dezső</i> . Az imakönyv árai a különböző kötések szerint a következők:	
A keresztény anya. Jóakaró tanácsok keresztény anyák és erettebb női ifjúság számára. Imakönyvvel. Irta <i>Egger Agoston</i> . Fordította egy szatmármegyei aldozópap. Vászonszövetben	2.	17. sz. kötés. Chagrinbör, sima tábla, préseles nélkül	16.50
Börkötésben vörösmetszéssel	3.20	18. sz. kötés. Maroquinbör, sima tábla, préseles nélkül	20.—
Börkötésben aranymetszéssel	4.	21a) sz. kötés. Maroquinbör, aranymonogr.	20.—
Chagrinbörkötésben	7.	3388. sz. Finom színes borjúbörk., bélelt puha táblával, aranynyomású díszítés	20.—
Longre börkötésben	9.	3388 II. Ugyanaz kapocsossal	21.50
Párnázott finom börkötésben	10.	6656. sz. kötés. Színes ekrázé, maroquinbörkötés bélelt puha táblával, arany ünyom, címfelirással és virágd.	20.—
Écrasse börkötésben	10.	6656 I Ugyanaz kapocsossal	21.50
Égi osvény a szentek nyomdokain. Példákban oktató imádságos- és énekeskönyv. Irta <i>Nagy Antal</i> . Füzve	3.—	6666. sz. kötés. Borjúbörkötés színes márvány mintával, bélelt puha táblával, arany ünyomatú kereszttel és dombornyomású szín. virágdíszít.	21.—
Egész vászonba kötve	4.—	6666 II. Ugyanaz kapocsossal	22.50
Egész bőrbébe kötve	5.—	27. sz. kötés. Bagariabör, sima táblával, aranymonogram	22.—
Aranyozott tábladíszszel, fényezett vászonkötésben	5.50	19. sz. kötés. Maroquinbör, sima táblával, moirée-előzékkel	23.—
Chagrinbörkötésben	6.—	21b) sz. kötés. Maroquinbör, sima tábla, aranykerettel	23.—
Tompá sarkú egész díszes vászonköt. Igen finom vászonköt. tompasarkú lapokkal	7.—	3570. sz. kötés. Finom ekrázébör, bélelt puha tábla, arany ünyomatú kereszttel és gyöngyökkel kirakott virágdíszítéssel	24.—
Párnázott börkötésben	12.—	3570 II. Ugyanaz kapocsossal	25.50
Párnázott saffian börkötésben	16.—	5061. k. sz. kötés. Fekete vagy színes borjúbörkötés, egészen sima hajlítható táblával, hordozható párnázott börtekkel	25.—
Élő szent Olvasó. Imádságos- és énekeskönyv az «Élő szent Olvasó»-ról nevezett Mária-Társulat igazgatói- és tagjainak használatára. VII. kiadás. Kötve	—40	22a) sz. kötés. Maroquinbör, sima tábla, aranykerettel, moirée-előzékkel	26.—
Hitvalló. Katolikus imádságos könyv. A művelt forniközönség részére. Vászonszövetben	3.—	22b) sz. kötés. Maroquinbör, eredeti mozaikbetét, moirée-előzékkel	35.—
Börkötésben vörösmetszéssel	4.—		
Börkötésben, aranymetszéssel	4.60		
Chagrinbörkötésben aranymetszéssel	6.—		
Párnázott börkötésben	7.—		
Finom saffian börkötésben	8.—		
Imádkozzál és dolgozzál. Imádságoskönyv munkások számára. Irta			